

Plánovací a odhadovací nástroje

Work Breakdown Structure - WBS

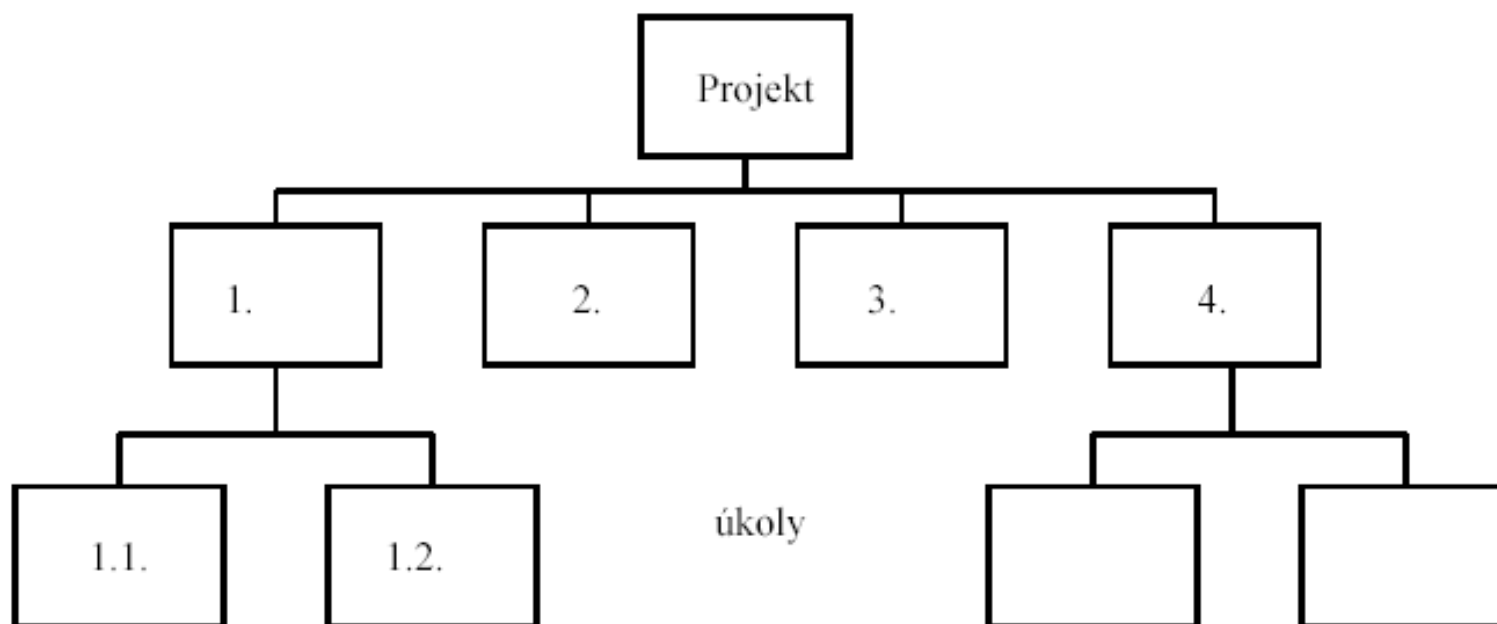
- Typy: Proces, produkt, hybridní.
- Formáty: Osnova nebo grafický organizační diagram.
- Vysokoúrovňové WBS neukazuje závislosti ani doby trvání.
- Nejzávažnějším nedostatkem je to, co ve WBS chybí.
- Je vstupem pro mnoho dalších úkolů, např. pro plánování.

1. Úvodní studie
  - 1.1. Zaměření situace
  - 1.2. Interview se zákazníkem
  - 1.3. Zpracování návrhu
  - 1.4. Přednesení návrhu
  - 1.5. Zpracování připomínek
2. Cenový odhad
  - 2.1. Případové studie a návrhy
  - 2.2. Volba materiálu
3. Uzavření obchodní smlouvy
  - 3.1. Příprava smlouvy
  - 3.2. Podpis smlouvy

.....

WBS v grafické podobě

“Vůbec nejdůležitějším úkolem v projektu je stanovení realistických očekávání. Nerealistická očekávání založená na nepřesných odhadech jsou zdaleka největší příčinou selhání software.”

Futrell, Shafer, Shafer, “Quality Software Project Management”

- Historie je nejlepším spojencem.
  - zvláště při používání LOC, funkčních bodů apod.
- Použít více metod, pokud je možné.
  - snižuje riziko.
  - při použití „expertů“ použijte dva.
- Použijte vše dostupné.
- Je to iterativní proces.

- **Zdola-nahoru**
  - Větší množství práce, ale přesnější.
  - Často s expertním posudkem na úrovni úloh.
- **Shora-dolů**
  - Používá se v úvodních fázích.
  - Společně s analogií a/nebo expertním posudkem.
- **Analogie**
  - Srovnání s předchozím projektem: formální nebo neformální.
- **Expertní posudek**
  - Pomocí členů týmu, kteří provedou práci.
  - Nejběžnější technika společně s analogií.
  - Nejlepší, pokud je konzultováno u více „expertů“.

- **Parametrické**
  - Využívají kompromisy mezi základními přístupy.
Např. LOC & funkční body.
- **Funkční body**
  - Přínos: relativně nezávislé na technologii použité pro vývoj systému.
- **Odhad znovupoužití**

Úvodní fáze projektu

- **Iniciální plánování**

- Proč
  - Účel, „Zakládací listina“
- Co a jak (částečné/první průchod)
  - WBS
  - Další plánovací dokumenty
    - Plán vývoje software, Řízení rizik, Řízení konfigurací

- **Odhadování**

- Velikost (množství/složitost) a práce (trvání)
- Iterace

- **Plánování**

- Začíná společně s prvními odhady
- Iterace

Po stanovení úloh (pomocí WBS) a velikosti/práce (odhadování).

- **Primární cíle**
  - Nejkratší čas.
  - Nejmenší cena.
  - Nejnižší riziko.
- **Druhotné cíle**
  - Vyhodnocení alternativ plánu.
  - Efektivní využití prostředků.
  - Komunikace.

- **Předcházení, priorita**

Úloha, která se musí objevit před jinou úlohou, má vlastnost předcházení před druhou úlohou.

- **Souběžnost**

Konkurentní úlohy jsou ty, které se mohou objevit ve stejném čase (souběžně).

- **Úvodní & prodlevový čas**

Zpoždění mezi aktivitami.

Čas vyžadovaný před nebo po dané úloze.

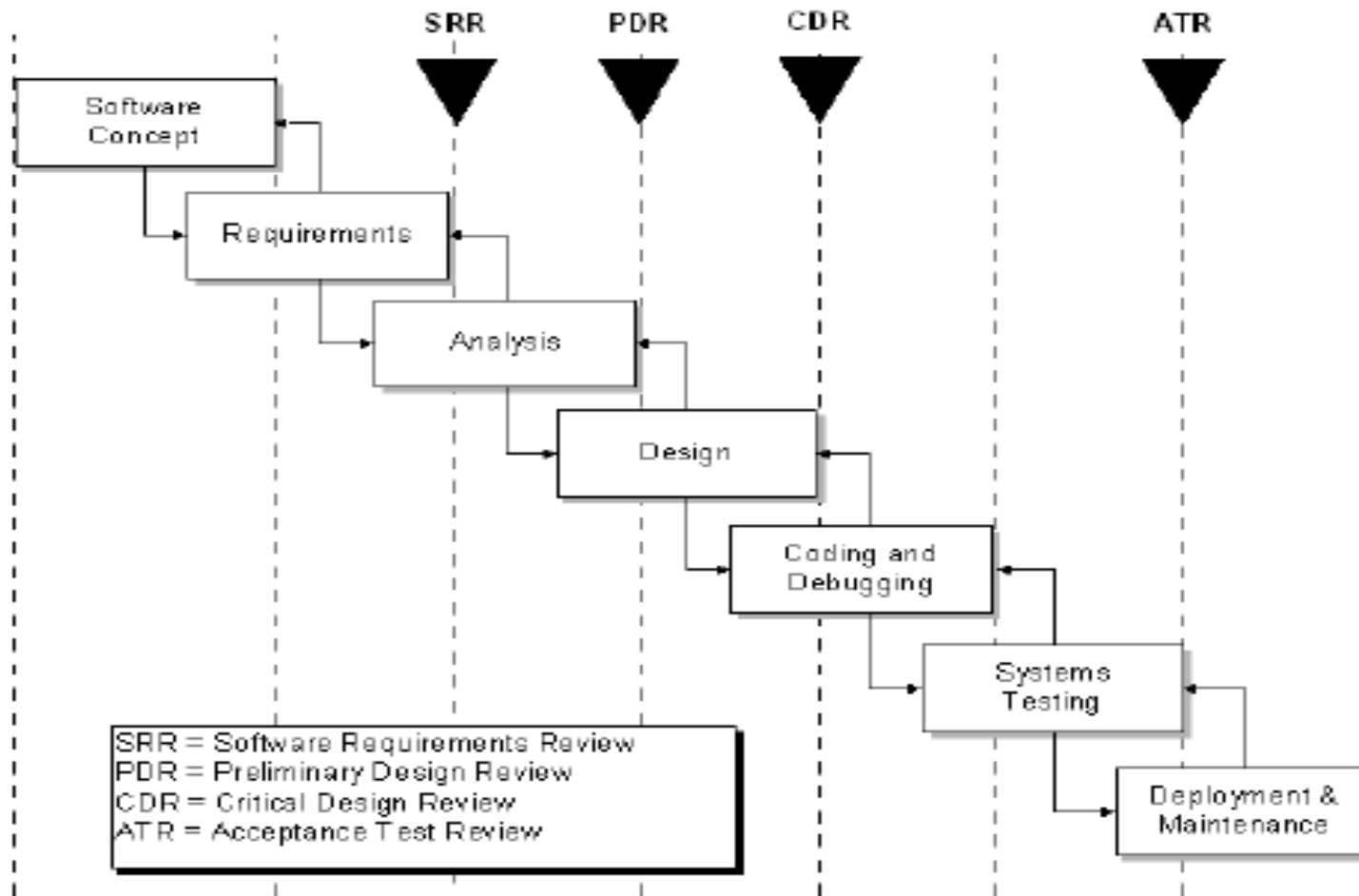

- **Volno**
  - Volná doba, kterou má aktivita předtím, než zpozdí následující úlohu.
- **Celkové volno**
  - Volná doba, kterou má aktivita předtím, než zpozdí celý projekt.
- **Doba volna $TS = TL - TE$**
  - TE = nejčasnější doba, kdy může událost nastat.
  - TL = nejpozdější doba, kdy se může vyskytnout, aniž by prodloužila termín dokončení projektu.

- **Milníky**
  - Nulová doba trvání.
  - Identifikují kritické body v plánu.
  - Znázorněny jako obrácený trojúhelník nebo kosočtverec.
  - Často použity v časech „přehledů“ nebo „termínech dodání“.
    - Na začátcích a koncích fází.
    - Př.: Revize požadavků na software.
    - Př.: Podpis smlouvy.
  - Mohou být spojeny s termíny kontraktu.

Milníky - příklad

- Síťové diagramy
  - CPM
  - PERT
- Sloupcové diagramy
  - Diagram milníků
  - Ganttův diagram

Síťové diagramy

- Vyvinuté v letech 1950-60.
- Grafická reprezentace úloh, které jsou nezbytné pro dokončení projektu.
- Vizualizují toky úloh a jejich vztahy.

Síťové diagramy

- Dva klasické formáty
  - AOA: Activity on Arrow.
  - AON: Activity on Node.
- Každá úloha označená pomocí
  - Identifikátor (obvykle písmeno/kód).
  - Trvání (ve standardních jednotkách, např. dny).
- Existují další variace v označování.
- Je 1 startovní a 1 koncová událost.
- Čas běží zleva doprava.

- AOA

- Kruhy reprezentující události.
  - Např. 'start' nebo 'konec' dané úlohy.
- Čáry reprezentující úlohy.
  - Co se má udělat 'Build UI'.
- Jiný název: Arrow Diagramming Method (ADM).

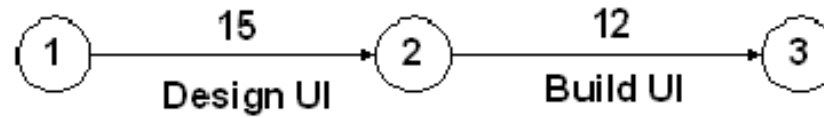
- AON

- Úlohy v uzlech.
  - Uzly mohou být kruhy nebo (častěji) obdélníky.
  - Informace o úloze zapsaná v uzlu.
- Šipky ukazují závislosti mezi úlohami.
- Jiný název: Precedence Diagramming Method (PDM).

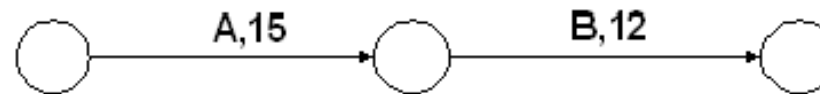
Formáty uzlů

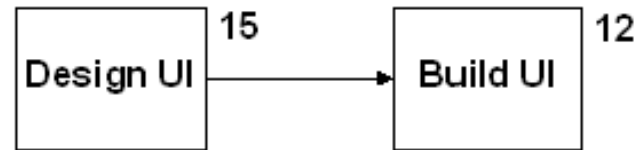
Activity on Arrow (AOA)

or

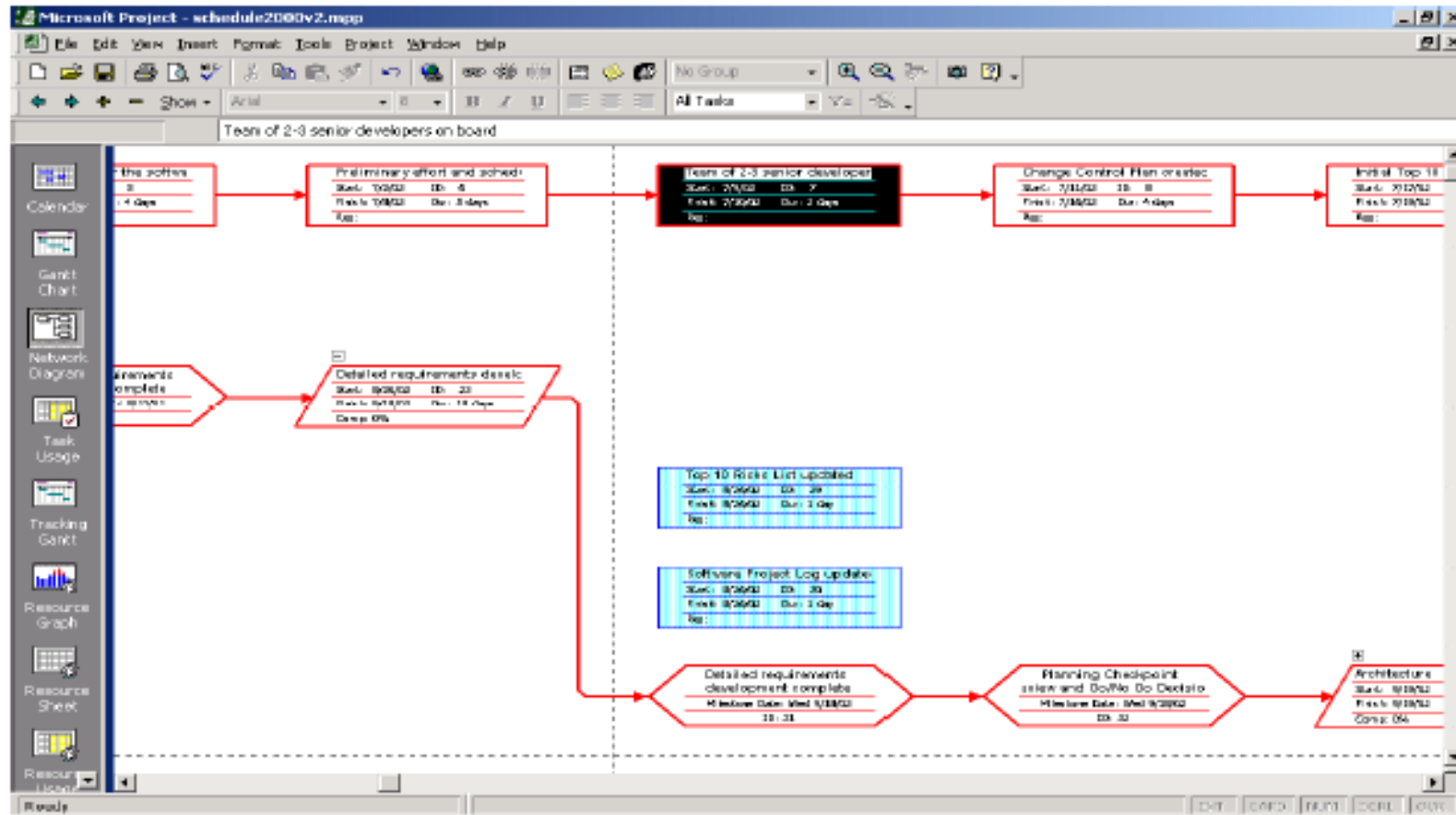
Activity on Node (AON)

or

Early Start	Duration	Early Finish
Task Name		
Late Start	Slack	Late Finish

Příklad MS Project

- **PERT**
  - Program Evaluation and Review Technique
- **CPM**
  - Critical Path Method

Někdy se používají jako synonyma, ale není to totéž.

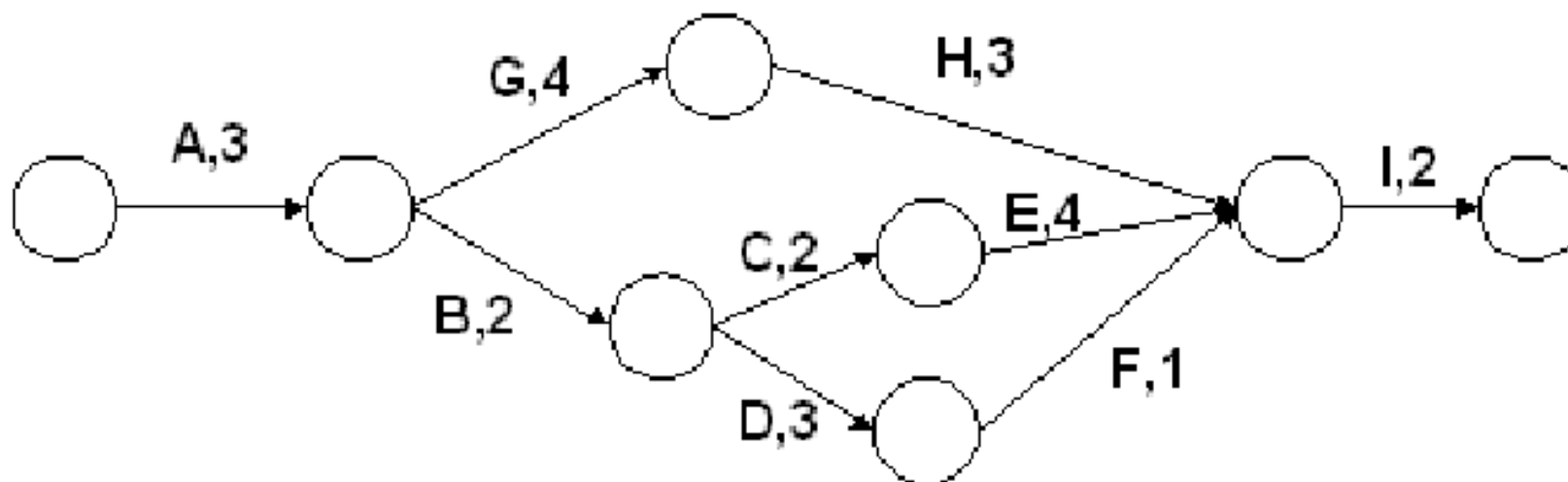
Jsou to modely, které používají síťové diagramy.

Kritická cesta

- „Specifická množina sekvenčních úloh na nichž závisí datum dokončení projektu“.
  - nebo „nejdelší plná cesta“.
- Všechny projekty mají kritickou cestu.
- Zrychlené řešení úloh mimo kritickou cestu nezkrátí plán.

Kritická cesta - příklad

- **Critical Path Method**
  - proces pro určení a optimalizaci kritické cesty.
- Úlohy mimo kritickou cestu (CP) mohou začít dříve nebo později, aniž by ovlivnily datum dokončení.
- Pozn.: Při zkrácení úloh na kritické cestě se může kritická cesta změnit na jinou.
- Nutné navrhovat ve spolupráci s řešiteli systému.

4 typy závislostí mezi úlohami

- **Povinné**

- Podstata práce diktuje uspořádání.
- Př: kódování předchází testování.
- Př.: návrh UI předchází implementaci UI.

- **Zvažované**

- Určené manažerským týmem.
- Řízené procesem.
- Př.: zvažované pořadí tvorby určitých modulů.

4 typy závislostí mezi úlohami

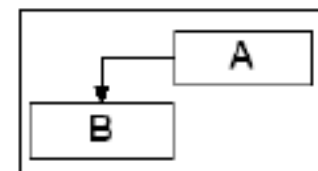
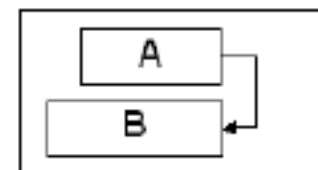
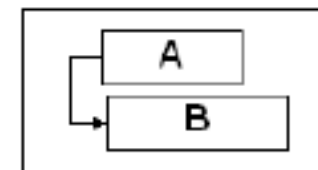
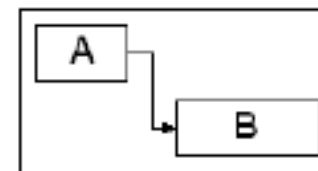

- **Vnější**
  - Mimo samotný projekt.
  - Příklad: zhotovení výrobku subdodavatelem; zrušení kontraktu.
  - Příklad: účastníci projektu, dodavatelé, Y2K, konec roku.
- **Na zdrojích**
  - Dvě úlohy závisí na stejném zdroji.
  - Příklad: jedna databáze a více DB úloh.

Vztahy mezi úlohami

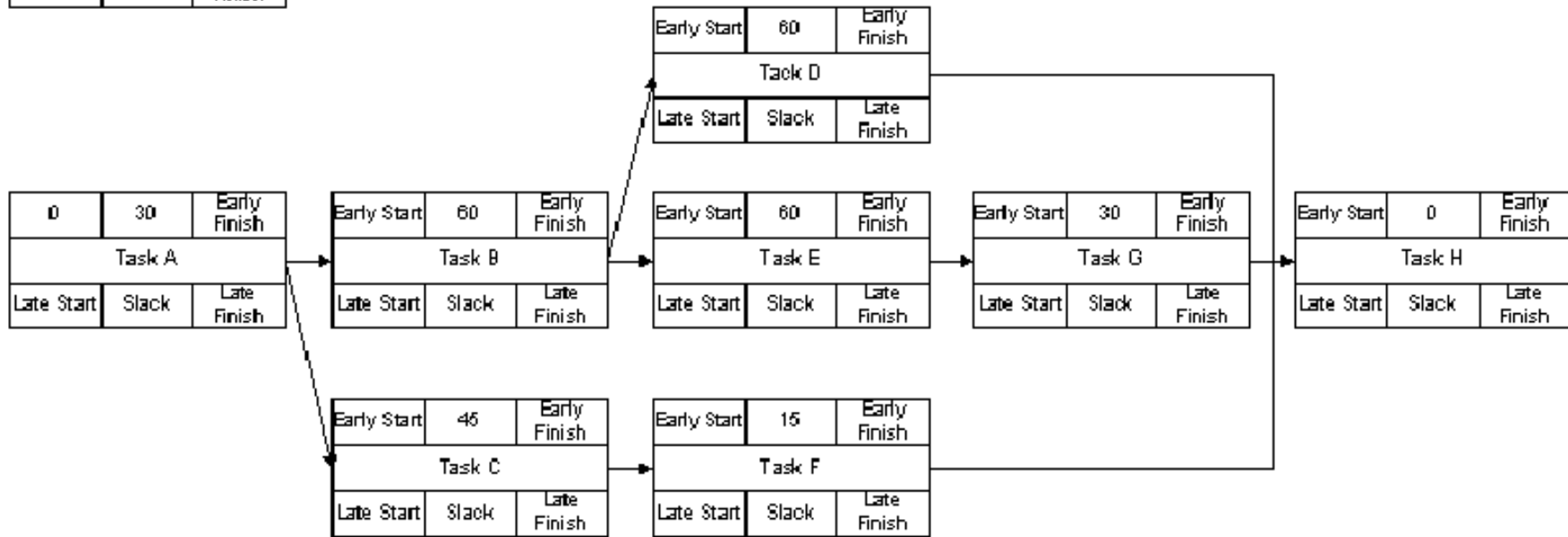
- **Finish-to-Start (FS)**
  - B nemůže začít, dokud A neskončí.
  - A: postav plot; B: natři plot.
- **Start-to-Start (SS)**
  - B nemůže začít, dokud nezačne A.
  - A: lití betonu; B: rovnání betonu.
- **Finish-to-Finish (FF)**
  - B nemůže skončit, dokud neskončí A.
  - A: přilej ocet; B: míchej majonézu.
- **Start-to-Finish (SF)**
  - B nemůže skončit, dokud A nezačne.
  - Málo používané.

Příklad – 1. krok

Early Start	Duration	Early Finish
Task Name		
Late Start	Slack	Late Finish

Dopředný průchod

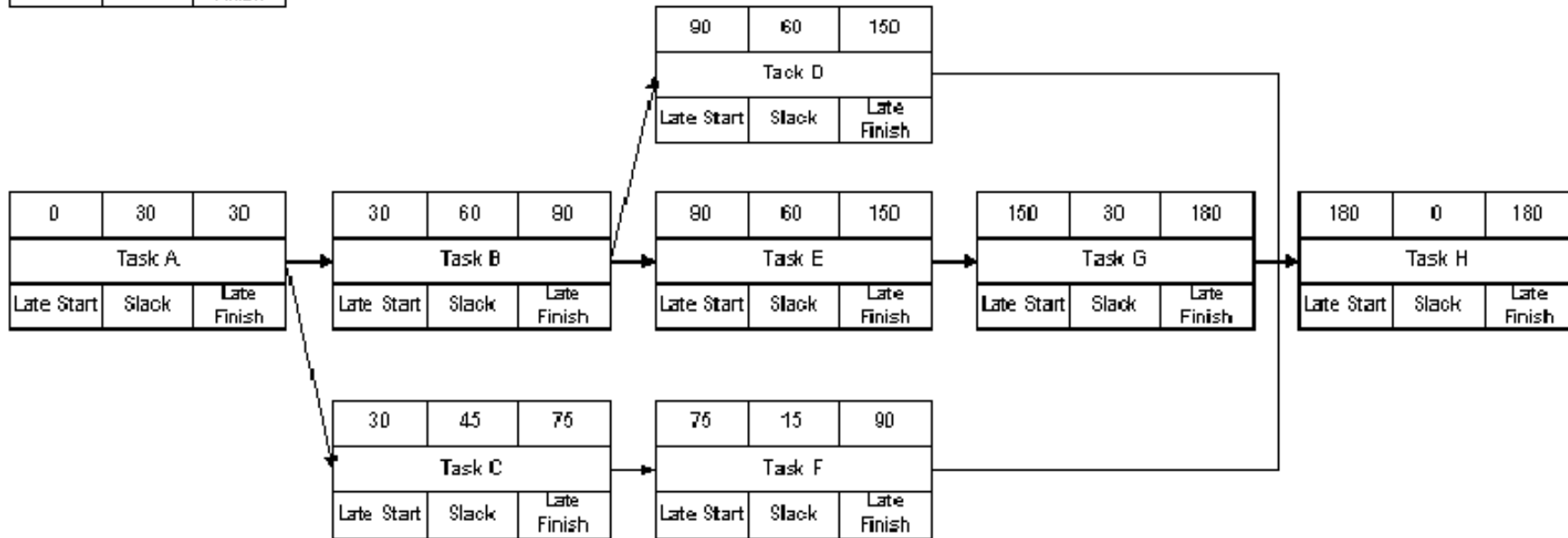

- Určuje časy brzkého začátku (Early Start - ES) a brzkého konce (Early Finish - EF) pro každou úlohu.
- Postupuje se zleva doprava.
- Přidávají se časy na každé cestě.
- Pravidlo: pokud několik úloh konverguje do jednoho uzlu, pak čas ES následující úlohy je roven největšímu z EF časů předchozích úloh.

Příklad – 2. krok

Early Start	Duration	Early Finish
Task Name		
Late Start	Slack	Late Finish

Zpětný průchod

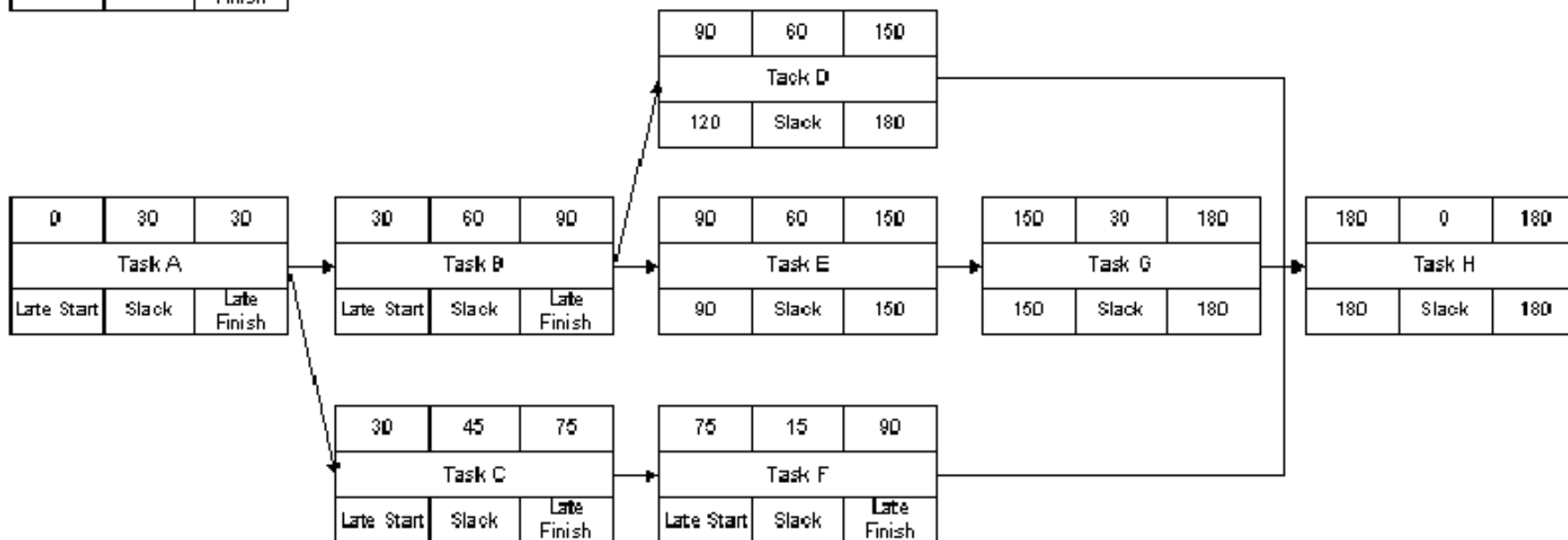

- Určuje čas nejpozdějšího konce (Last Finish - LF) a čas nejpozdějšího začátku (Last Start - LS).
- Začíná se v koncovém uzlu.
- Vypočítají se spodní páry čísel.
- Odečte se trvání od času brzkého začátku v připojeném uzlu.

Příklad – 3. krok

Early Start	Duration	Early Finish
Task Name		
Late Start	Slack	Late Finish

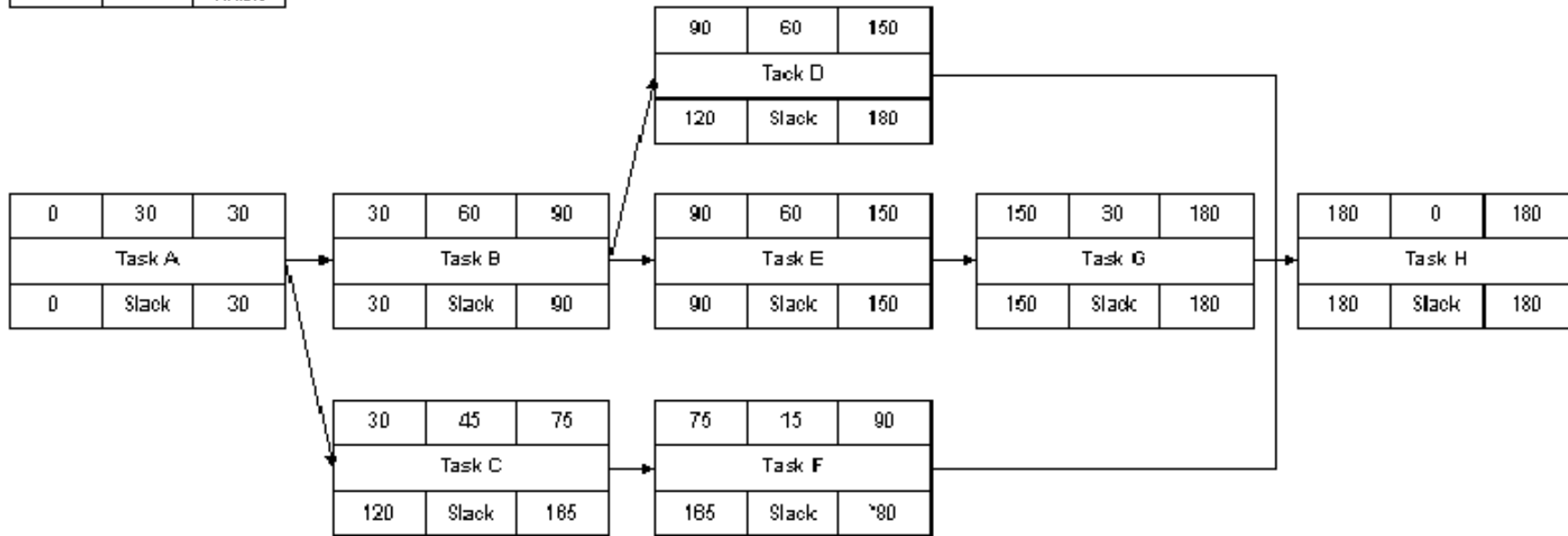

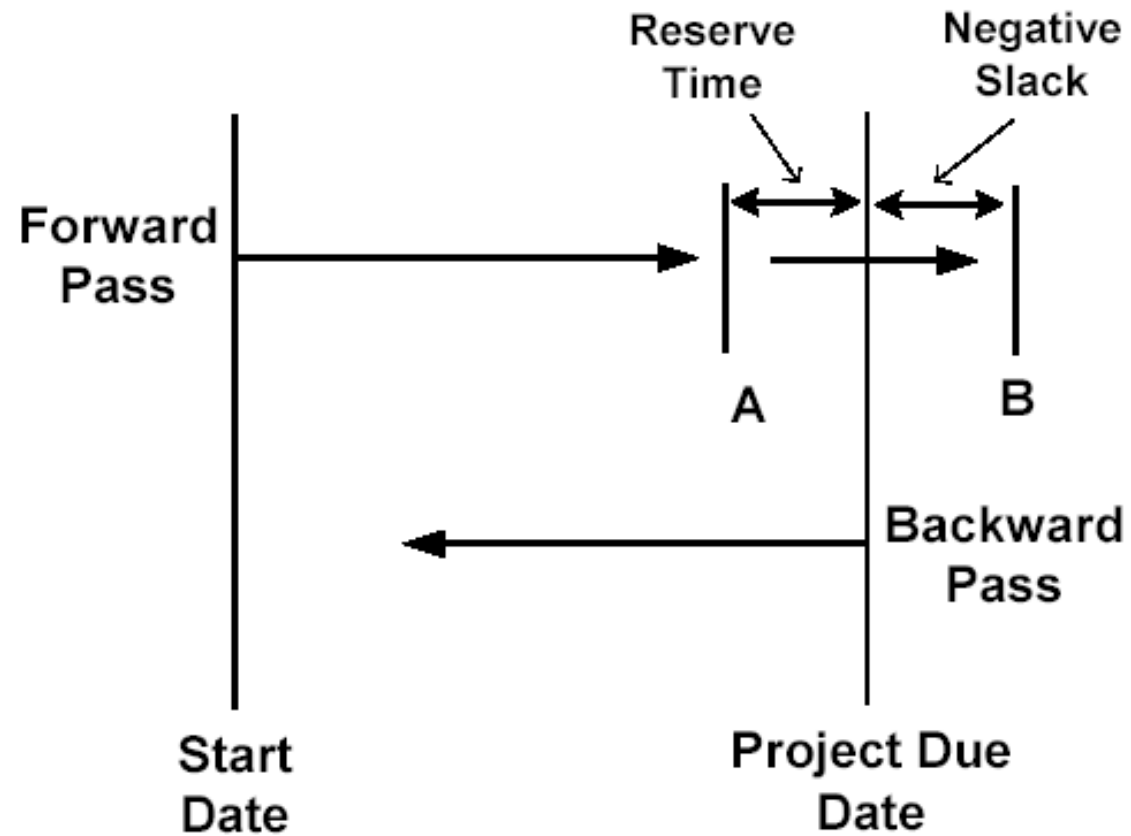
Příklad – 4. krok

Early Start	Duration	Early Finish
Task Name		
Late Start	Slack	Late Finish

Prostoj a rezerva

PERT

- Program Evaluation and Review Technique
  - Vychází z myšlenky, že odhady jsou nejisté.
  - Používá intervaly trvání a pravděpodobnost překročení daného rozsahu.
- Používá “očekávanou hodnotu” (nebo vážený průměr) pro stanovení dob trvání.
- S použitím následující metody se vypočítají očekávané doby a použijí jako vstup při tvorbě diagramu.

PERT

Vychází ze 3 odhadů:

- **Optimistický**
  - Očekáván 1 výskyt ze 20 případů.
- **Nejpravděpodobnější**
  - Střední hodnota rozložení.
- **Pesimistický**
  - Očekáván 1 výskyt ze 20 případů.

Formule PERT

Odhad doby trvání úlohy:

$$t_e = \frac{a + 4m + b}{6}$$

- t_e - očekávaná doba
- a - optimistický odhad doby
- m - odhad nejvíce pravděpodobné doby
- b - pesimistický odhad doby

Formule PERT

- Lze určit interval důvěry.
- Založeno na standardní odchylce očekávané doby.
  - Normální rozložení

$$s = \frac{b - a}{6}$$

- Pro celou kritickou cestu použijeme:

$$s_{cp} = \sqrt{s_1^2 + s_2^2 + \dots + s_n^2}$$

Příklad PERT

Popis	Plán 1 (dny)	Plán 2 (dny)
m	10	10
a	9	9
b	12	20
čas PERT	10.16	11.5
Stand. odchylka	0.5	1.8

- Interval důvěry v případě P2 je 4x delší než pro P1 při zvolené pravděpodobnosti.

PERT

- **Výhody**
  - Počítá s nejistotou.
- **Nevýhody**
  - Náročné časově a pracně.
  - Předpoklad neomezených zdrojů je velmi silný.
  - Chybí funkční „vlastnictví“ odhadů.
  - Používá se většinou na rozsáhlé a složité projekty.

Složitější projekty nepočítejte na kalkulačce, kupte si nějaký PERT software.

CPM vs. PERT

- Oba používají síťové diagramy.
- CPM: deterministické - PERT: pravděpodobnostní.
- CPM: jeden odhad - PERT: tři odhady.
- PERT je méně často používán.

- **Výhody**

- Odhalují vzájemné závislosti, které nejsou u jiných technik zřejmé.
- Schopnost vypočítat kritickou cestu.
- Možnost vyzkoušet varianty „co kdyby“.

- **Nevýhody**

- Výchozí model předpokládá, že zdroje jsou neomezené.
  - pro vyhodnocení skutečné kritické cesty je nutno doplnit závislost na prostředcích.
- Obtížně sledovatelné u velkých projektů.

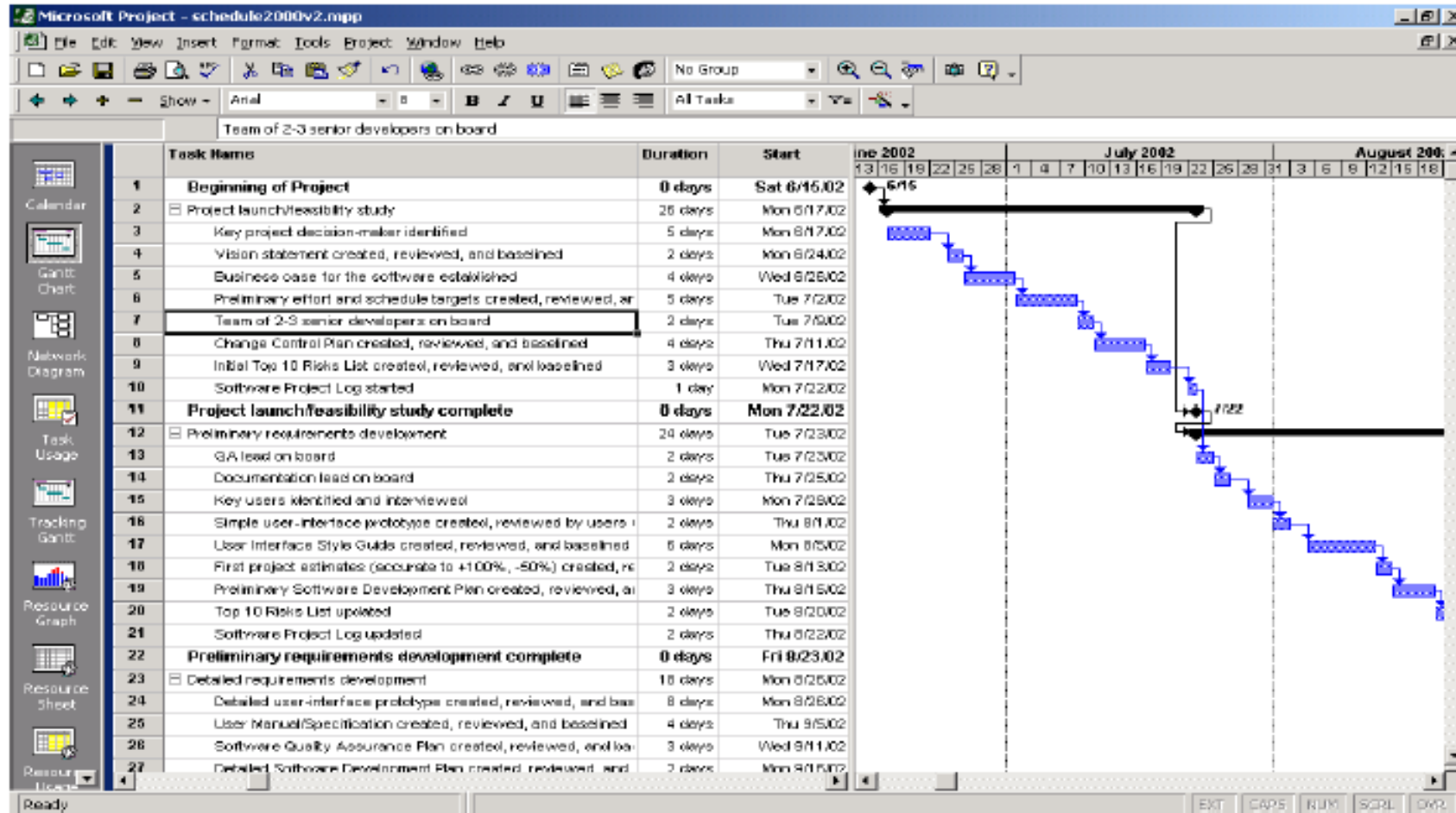
Ganttův diagram

- **Nevýhody**
  - Neukazuje vzájemné souvislosti mezi úlohami.
  - Neukazuje nejistotu dané úlohy (jako PERT).
- **Výhody**
  - Srozumitelnost.
  - Snadné vytvoření a údržba.

Poznámka: Současný software zpravidla „ukazuje“ závislosti mezi úlohami na G. diagramu.

Gantt diagram

Redukce doby trvání projektu

- Jak lze zkrátit plánovanou dobu?
- Pomocí
  - Redukce rozsahu (nebo kvality).
  - Přidání zdrojů.
  - Souběžnost (paralelní řešení úkolů).
  - Nahrazení aktivit (jednodušší a rychlejší aktivity místo složitějších, kompromisy kvalita-cena).

Úkoly

- Identifikujte závislosti mezi úkoly a jejich typy.
- Identifikujte návazné aktivity a možné souběžnosti.
- Nakreslete síťové grafy úloh.
- Proved'te analýzu grafu úloh pomocí CPM.
- Pro vybrané úlohy (např. na kritické cestě) proved'te analýzu PERT.
- Seznamte se s MS Project.
- Proved'te export projektu z Project KickStart do MS Project.
- Dopln'te 1. verzi časového plánu v MS Project nebo Project KickStart.